

izhaja vsaki torek in soboto. Ako pade na ta dneva praznik, dan poprej.

Uredništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Veturini št. 9, kamor je naslavljati pisma.

Nefrankirana pisma

se ne sprejemajo, enako se ne uvažujejo pisma brez podpisa.

Rokopisi

dopisov se ne vračajo.

GORICA

stane na leto 10 K, za pol leta 5 K, za četrt leta 2'50.

Upravništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“ ulica Veturini št. 9.

Za oglase

se plačuje od čveterostopne petiti vrste po 14 vin., za večkratni natis primeren popust.

Posamezne številke

stanejo 8 vin. in se prodajajo v raznih goriških trafikah.

Čuj, slovensko ljudstvo!

V „Gorici“ z dne 4. septembra t. l. smo priobčili pismo, katero je pisal A. Gabršček načelniku italijanskega liberalnega kluba. V tem pismu zatrjuje pisec A. Gabršček v imenu „slovenskega kluba“, da je ta pripravljen stopiti v deželni zbor, ako pristupi „Club italiano“ klubu „italiano popolare“ (t. j. Faidutti-jevemu klubu) enega deželnega odbornika.

„S tem bi bilo“ — tako stoji v pismu dobesedno — „zadosteno vsebini naše zveze s klubom „italiano popolare“ in bi imel „slovenski klub“ za naprej proste roke.“

Zadnja „Soča“ priznava pravost tega pisma, a trdi, da med „slovenskim klubom“ in laškimi klerikalci je bil le dogovor glede sestave deželnega odbora. Drugega nič!

Komu gre vera? Gabršček piše o zvezi slov. kluba s klubom „italiano popolare“, „Soča“ pa trdi, da je bil med tema kluboma le dogovor.

Vobče je pa to vsejedno, z zadnjo trditvijo se Gabrščeka tlači še bolj globoko v lužo.

Čuj in strmi slovensko ljudstvo! Člani „slovenskega kluba“ pod vodstvom Gabrščkovim so bili pripravljene stopiti v deželni zbor le tedaj, ako dovolijo liberalni Italijani Faidutti-jevemu klubu jednega odbornika!

Neverjetno! Ali se je kaka slovenska stranka že tako lahko miselno in frivolno igrala z interesi našega ljudstva?

Čuj, ti ljudstvo! Sedaj moraš zopet na volišče, ker niso hoteli dati liberalni Italijani Faidutti-jevemu klubu mesto jednega odbornika! Kaj pa brigatebe Faidutti in jeden laški odbornik? Ali nimaš drugih potreb in važnejših interesov kakor to, da naj določi tvoji zastopniki, kdo naj zasede mesto laškega odbornika?

In ti gospodje agrarno-liberalni poslanci so drzni dovolj, da hočejo sedaj dolžiti poslance „slov. ljudske stranke“, češ, oni so krivi, če občine in društva ne dobijo deželnih podpor, katere željno pričakujejo. To trdijo tisti poslanci, ki so prodali tvoje interese Faidutti-ju za skledo laške leče.

No, če v očigled temu razkrinkanju nespознаš vrednosti teh ljudskih zastopnikov, ki so se prodali tvojemu največjemu italijanskemu sovražniku, da bi A. Gabršček dobil mesto odbornika, in niso smeli vsled te zveze vstopiti v zbornico, potem ni čudo, če te pitajo liberalci s „čuki“ in „zverinami“ ter ti meče načelnik agrarne stranke porogljivo v obraz psovanje, da si nerazsodna masa.

Sto in stotisoči Slovencev in sicer probujenih ter zavednih Slovencev po celi Sloveniji je spoznalo, da je slovenski liberalizem [rak-rana na telesu slovenskega ljudstva. Zato so ga skoraj s koreninami izruli in ga zavrgli. Moči v ljudski masi nima nobene. Probujeno slovensko ljudstvo vidi v slovenskem naprednjstvu tirana, lenuha in izmozgovalca ter skrajnega sebičneža, ki nerad vidi reveža kmeta. Pravi čudež bi bil, da bi ne tudi Slovenci v naši krasni solnčni Goriški spoznali te resnice. Napnimo sedaj ob volitvah vse moči, da bo cela Slovenija enega duha, enega srca, da se tudi mi, goriški Slovenci, pridružimo velikanski masi Slovencev, ki so združeni v Slovenskih Ljudskih Strankah! Preč pomisleki, preč malodušje! Na delo vsak pošten krščanski mož. V sveto dolžnost naj si šteje prigovarjati in pojašnjevati širšim masam ljudstva nevarnost agrarnega liberalizma na Goriškem, ki hoče ukleniti Goriško v verige liberalnega suženjstva, katerega se je otrsela cela Slovenija!

Pogajanja — brez uspeha.

Kakor pri zadnjih volitvah v deželni zbor, tako so se vršile tudi letos pogajanja z namenom, da bi se doseglo složno postopanje pri volitvah in v deželnem zboru. Dr. Frankotu je bilo na tem, da bi spravil ljudsko, kmečko in napredno ali liberalno stranko pod en klobuk. To se razvidi iz pisma, katero je pisal 19. avgusta dr. Gregorčiču, ki se glasi:

Velemenjeni gospod doktor!

Po celi deželi se čuje glas in željo, naj bi se stranke (kmečka, slov. ljudska in narodnonapredna) za deželnozborske volitve sporazumele in naj bi novoizvoljeni slovenski poslanci v deželnem zboru složno postopali in delovali v blagor ljudstva.

Vodstvo kmečke stranke me je pooblastilo, da se v to svrhu pogajam z Vašo in napredno stranko.

Prosim torej cenjena sporočila, je-li Vaša stranka pripravljena, pogajati se s kmečko in napredno, da se doseže sporazumne volitve in složen nastop prihodnje slovenske deželnozborske delegacije.

Ker so volitve pred durmi, prosil bi Vas takojšnjega cenjenega odgovora. Konečno omenim, da imam od predsedstva izvrš. odbora nar. napredne stranke izjavo, da napredna stranka odobruje našo namero in je voljna sodelovati v smislu pomirjenja in za složen nastop pri volitvah in v deželnem zboru.

Odličnim spoštovanjem
udani

Dr. Franko.

V Gorici, dne 19. avgusta 1909.

Vodstvo S. L. S. je imelo dne 23. avgusta sejo ter je bilo mnenja, da pogajanja v označeni namen so mogoča in morejo vesti do cilja le med strankami, ki si niso načelno in bistveno nasprotne v svojih programih, n. pr. med ljudsko in kmečko stranko, ne pa med strankami, katerih programi si v bistvu in načelih nasprotujejo, n. pr. med ljudsko in liberalno stranko. To nemožnost je pri zadnjih volitvah trdil tudi And. Gabršček v odgovoru, ki ga je dal dr. Frankotu v tem oziru. — Dr. Gregorčič, načelnik S. L. S. je naznanil dr. Frankotu sklep vodstvene seje z naslednjim listom:

V Gorici 23/8 09.

Velemenjeni gospod doktor!

Odgovarjajoč na Vaš cenjeni list z

dne 19. t. m., v katerem vprašate, ali je S. L. S. pripravljena, pogajati se s kmečko in napredno stranko, da se doseže sporazumne volitve in složen nastop prihodnje slov. deželnozborske delegacije, Vam javljam vsled sklepa v čamašnji seji zastopnikov S. L. S., da nam se dozdeva pogajanje v omenjeno svrhu mogoče in obetajoče uspeh le med strankami, katerih verski, kulturni in gospodarski programi ne vsebujejo načelnega nasprotstva, a nemogoče, kjer se tako nasprotstvo nahaja. Zato smo pripravljene, pogajati se s kmečko stranko, ako jamči, da nima stika z napredno stranko in njenim vodstvom, katera sta liberalna.

Odličnim spošt. Vam udani

Dr. Gregorčič.

Ne to ni bilo odgovora in zdelo se je, da iz te moke sploh ne bo nič. Zato je pisal dr. Gregorčič iz Kamnika županu in bivšemu poslancu Fr. Oblubku pismo, v katerem mu je sporočil, kaj je dr. Franko vprašal in kakšen odgovor je dobil, ter izrazil svoje mnenje, da od dr. Frankota ni nič pričakovati, ker je preveč omahljiv in se preveč boji Gabrščeka in njegovega biča. — Pozval ga je, naj bi se vsaj on kot prost in krščanski mož s svojimi ožjimi somišljeniki približal ljudski stranki za skupni nastop.

Pri ustnem razgovoru o tem, kako naj bi se oživotvorila misel zblizanja med strankami sta bila z dr. Gregorčičem edina v tem, da kmečka stranka, ki je zborovala prav tisti dan, naj sestavi svoje predloge glede skupnega nastopa, katere naj predloži ljudski stranki. Ta jih bo presojevala in sestavi eventualno svoje protipredloge, po tej poti bo morebiti mogoče priti do sporazumljenja.

Kmečka stranka je imela svoja posvetovanja 2. in 5. septembra. Kaj je sklenila, se razvidi iz naslednjega pisma, ki sta ga pisala dr. Franko in Ivan Mermolja dr. Gregorčiču:

Velemenjeni gospod doktor!

Pooblaščen sva od zaupnikov slov. kmečke stranke, da se z Vami dogovarjava za morebitni kompromis na podlagi sledečih pogojev:

1. Novoizvoljeni poslanci tvoriti imajo en klub.

2. Klub novoizvoljenih poslancev zahtevati mora premembo v osebi deželnega glavarja.

3. Vaša stranka dobi 5 poslancev (razun knezonadškofa), naša 6; v skupini mest in trgov ter kraških kmečkih občin ne postavimo kandidatov. Na Vaši strani ne kandiduje več g. prof. Berbuč; tudi takozvani „novostrujarji“ nimajo priti v poštev pri kandidaturah.

4. Učiteljstvu se da enega poslanca, kojega vzamemo mi v število.

5. Enega deželnega odbornika dobite vi, enega mi.

6. V verskih rečeh se bomo pridruževali Vašim predlogom.

7. Kompromis za deželnozborske volitve in složen nastop v deželnem zboru se mora izvršiti od obeh stranij lojalno in brez zahrbtnosti.

Blagovolite nama odgovoriti še tekom današnjega dne, ali sprejmete te pogoje ali ne, ker imava od stranke nalog, da v slučaju odklonitve nevtogoma razglasiva kandidate naše stranke.

Odličnim spoštovanjem

udana

Dr. Franko
Ivan Mermolja.

V Gorici, dne 6. sept. 1909.

Odlična oseba je pripovedovala, da je baje slišala iz ust moža, ki se je udeležil posvetovanja, pri katerem so obveljali navedeni predlogi: „Smo jim

že stavili dva taka pogoja, da jih ne bodo mogli sprejeti.“

Vodstvo S. L. S. je imelo še tisti dan sejo, v kateri je pretresalo poslane predloge, ter je odgovorilo s protipredlogi, ki se razvidijo iz naslednjega pisma:

Velemenjeni gospod doktor!

Na cenjeni Vaš dopis z današnjega dne o pogojih in načinu, po katerem bi kmečka stranka z ljudsko stranko sklenila kompromis glede prihodnjih deželnozborskih volitev, javljam Vam vsled sklepa današnje seje zastopnikov S. L. S. to le:

1. S. L. S. je načeloma za to, da naj nastopa bodoča slov. delegacija v dež. zboru goriškem solidarno, posebno v verskih, kulturnih, narodnih in gospodarskih ozirih, ter prepušča bodočim poslancem, da po izvršenih volitvah določijo, ali naj se ta solidarnost kaže na zunaj v tem, da stopijo vsi poslanci v en klub, ali da stvarijo med seboj zvezo več klubov.

2. S. L. S. nima nikakega povoda, potegovati se za dr. Pajerja, s katerim nima nikakega oficelnega stika, meni pa, da vprašanje glede osebe deželnega glavarja se ne da razpravljati, dokler niso volitve izvršene in je znano, kakšne stranke so v zbornici zastopane, kakšna je njih moč in kakšne osebe jim pripadajo.

3. Agrarna in ljudska stranka dobita pri bodočih volitvah vsaka sedem mandatov, in sicer agrarna: v mestih in trgih, v kmečkih občinah na Krasu in še štiri druge mandate po dogovoru. — Vsaka stranka postavi po svoji volji kandidate izmed svojih pristašev. Agrarni stranki je dovoljeno, da sme vzeti kandidate tudi iz nedoločnih elementov, samo ne načelnika liberalne stranke in ne prononsiranih liberalcev.

4. Kandidaturi katerega ljudskega učitelja naša ljudska stranka načeloma ni nasprotna; samo ne sme biti dotičnik prononsiran liberalcev ali celo svobodomislec.

5. V deželni odbor pošlje vsaka stranka enega odbornika po prosti izvolitvi.

6. Od obeh strank se zahtevajamstvo, da nimata z narodnonapredno stranko in njenim voditeljem nikake zveze in da podasti jamstvo, da se bo kompromis natančno izvrševal.

Vaš cenjeni odgovor na te predloge pričakujem do jutri predpoludne.

V Gorici, 6. septembra 1909.

Odličnim spoštovanjem

Vaš

Dr. Gregorčič

Drugi dan dopoludne dobil je dr. Gregorčič naslednje obvestilo:

Velemenjeni gospod doktor!

Na Vaš cenjeni dopis z dne 6. t. m. o pogojih, pod katerimi bi bila Vaša stranka voljna, skleniti z našo kompromis za bližnje deželnozborske volitve, čast mi je odgovoriti, da v smislu sklepa pomnoženega izvrševalnega odbora naše stranke z dne 5. t. m., vsebuje moj in g. l. Mermolje dopis z dne 6. t. m. pogoje, od katerih naša stranka ne more odnehati.

Ker so Vaši pogoji v mnogokakem pogledu našim bistveno nasprotni in je vodstvo naše stranke vezano na sklep izvrševalnega odbora, obžalujem, da moram smatrati kompromisna pogajanja za razbita.

Odličnim spoštovanjem

udani Vam

Dr. Franko.

V Gorici, dne 7. sept. 1909.

Iz teh dopisov je razvidno, da načelstvo kmečke stranke je:

1. že naprej prepustilo napredni stranki tri mandate;

2. da od ostalih 11 je večino 6 zahtevalo za se, pripustivši manjšino 5 ljudski stranki;

3. da petorico poslancev ljudske stranke je že naprej hotelo vkleniti v vezi skupnega kluba, kjer bi liberalci in agrarci imeli večino ter narekovali politiko;

4. da je segalo v področje ljudske stranke, hoteč ukazovati, koga ta stranka izmed svojih pristašev ne sme kandidirati;

5. da je hotelo vreči v ljudsko stranko plamenico razpora, izključivši takozvane „novostrujarje“ od kandidatur;

6. da samo pa ni imelo poguma zavezati se, da ne bo kandidiralo izmed elementov z u n a j s t r a n k e načelnika narodno-napredne stranke in prononsiranih liberalcev, oziroma da jim ne pusti odprtih vrat v trgih in mestih ter v kraških kmečkih občinah.

Zmagala je v kmečki stranki liberalna struja in strah pred Gab. pasjim bičem.

Pristašem kmečke stranke, katerim je v resnici za gospodarski in verski program, kakor pravijo, ne preostaja drugega, nego da se bližajo ljudsk-stranki. Liberalna struja in dr. Franko naj se klanja A. Gabrščeku in njegovi liberalni komandi.

„Šiba božja“.

III.

„Sočin“ člankar kvasi nadalje v svojem obrekovalnem pamfletu dobesedno tako-le:

„Stroški deželne uprave so se višali in dosegli neznosno višino. Davkov so gospodje Gregorčiči nalagali leto za letom vedno več na hrbet ubogega kmetiča tako, da se ta kmalu zgrudi pod njihovo težo“.

Kdor je to pisal, je največji bedak ali največji lumf v deželi. Vsak najpreprostejši kmetič ve, da v dobi, ko sta bila v deželnem odboru gg. Gregorčič in Berbuč, se niso zvišale deželne doklade na izravne davke niti za vinar, in tu se najde med Slovenci brezvestni človek, ki si upa napisati v očigled temu dejstvu tako satansko laž. Te doklade so najmanjše in znašajo 20 od sto. Nobena dežela in skoro nobena občina nima tako nizkih doklad na izravne davke, kakor naša dežela. Povišala se je pač užitnina, a že ta večinoma v prejšnjih dobah. Resnici na ljubo pa povdarjamo, da so se zvišale doklade na pivo v tej dobi od 1 K na 4 K. In ni morebiti liberalcem to prav? — Govorite! — Ni to v prilog našemu kmetu? Teh resnic se ne upa napisati „Sočin“ poštenjak, ker dobro vé, da bi s tem postal prava šiba božja za liberalce. A uverjeni smo, da bo znalo oceniti naše pošteno slovensko ljudstvo po vrednosti njegove lažnjive izbruhe, izvirajoče iz sovraštva do navedenih gospodov, ter da bode izvajalo posledice iz njih.

Dalje klobosá pisec tako-le: „Lahi so delili prodanim Slovencem kruha, kakor so sami hoteli; odpora proti krivicam, ki so se nam godile od hlapčevskih poslancev in odbornikov nismo mogli pričakovati“.

Povedali smo vže, da deželne podpore podeljuje deželni zbor in ne odbor, in vprašamo: Kje so pa bili liberalni junaki tedaj, kadar se je ta krivica Slovencem godila? So bili tudi oni prodani? Da sta bila poslanca Štrekelj A. in dr. Treo najponižnejša Gabrščekova hlapca, kakor člankar namiguje v svojem spisu, to smo uže davno vedeli in vemo, da si ne upata z resnico na dan, ki bi G. ne ugajala; a dr. Tuma se je znal otresti Gabrščekovega pasjega biča, na njega bi apelirali, naj pové v brk „Sočinemu“ obrekovalcu, kaj je na tem resnice, ko bi ne vedeli, da se podlost takega obrekovanja nikdar ne dvigne do časti odgovora. Le nam je osoda naložila težko kazen, da se moramo prepirati s takimi ljudmi.

Člankar se je naposled spravil tudi na norišnico, o kateri smo uže večkrat pisali in na drobno pojasnjevali raz-

mere v tem vprašanju. Da bi se ne dal preslepiti kdo izmed naših pristašev s „Sočinim“ tozadevnim bevskanjem, poročamo o tem vprašanju po verodostojnih virih sledeče:

Uže l. 1901 je dal deželni zbor ukaz deželnemu odboru vsled splošne želje, naj zgradi deželno norišnico za približno 950.000 K. Radi sestave načrtov, različnih komisij in drugih ovir se je izvršitev dela zavlekla. Od l. 1901 do sedaj se je pa material in so se delavci podražali za najmanj 25 od sto. Uže to bi opravičilo prekoračenje dovoljenega kredita za četrtino dovoljene svote, torej za 273.500 K. A to ni vse, vlada je zahtevala, da se zgradi poleg projektiranih paviljonov in poslopij še posebno poslopje za morebitne kronične bolnike. Deželni odbor je dalje določil, da se ima zgraditi hlev in svinjak v svrhu razširjenja in pospeševanja svine-reje, kar je zelo primerno, kajti kuhinjski odpadki bi šli inače pod zlo. Priskrbel je zavod za dobro pitno vodo, kar je pač neobhodno potrebno, in nakupil vso opravilo, ki stane okoli 180.000 K. Vsi ti navedeni stroški niso bili uračunjeni v svoto 950.000 K za zgradbo bolnišniških prostorov. A vkljub temu stane vsa lepa velikanska priprava le okroglih 1.400.000 K, kar je pač malo, če pomislimo, da stane le „Trgovsko-obrtni Dom“ brez oprave približno pol milijona kron.

In da ne počni pisec „Sočinega“ članka srce radi prevelike skrbi, da bo moral naš kmetič plačevati prekoračene svote pol milijona kron, mu povemo na uho, da ta prestop sta uže plačala odbornika dr. Gregorčič in Berbuč, oziroma deželni odbor iz tekočih dohodkov, posebno iz višjih prejemkov od užitnine. In ni-li boljše, da se je porabil del tega dobička v to svrhu, nego da bi bili romali stotisočaki v žepe milijonarjev? Tako gospodarita z deželnim premoženjem naša odbornika, katera imenuje „Sočin“ dopisnik „šiba božja“; a ko bi imel ta človek le še nekoliko vesti, bi moral priznati, da so bili in so liberalci za našo deželo — prava šiba božja.

Če mu je drago, mu dokažemo z neovrgljivimi podatki, da je liberalna stranka oškodovala deželo in občine le pri užitnini vina, mošta in mesa in pri žganjinah za milijone, ter mu potisnemo v roko svetilko, da si ogleda na drobno gospodarstvo pri liberalnih narodnih podjetjih in nekoliko ekspenzarov pri liberalnih denarnih zavodih. Tam najde šibo božjo za slovensko ljudstvo.

Volitve in korupcija.

Dr. Tuma je trdil v „R. Pr.“, da so bili edina opora Gabrščekove narodno-napredne stranke po političnem porazu l. 1901 Trgovsko-obrtna zadruga, Goriška ljudska posojilnica in Narodni sklad. Apostrofiral je Gabrščeka z besedami: Ali ne veste, da vam je boj l. 1907 omogočil edino le „narodni sklad“?

Na to očitanje je Gabršček molčal, ko tat v podstrešju. Če je to res — in mi ne dvomimo o resnici Tumove trditve — potem se je trosil, proti jasnim določilom drž. zakona o gospodarskih zadrugah, pri volitvah ljudski denar, da se je ljudstvo demoralizovalo. Tudi ob lanskih deželnozborskih volitvah je korupcija cvela. Neki general združenih liberalcev je lani po volitvah javkal, da ga je stal volilni boj 6000 kron. Vkljub temu sta „Soča“ in „Kmečki Glas“ po volitvah zatrjevala, da je zmagala ljudska volja!

Poglejmo to „ljudsko voljo“: Za zdaj objavljamo le to-le pismo:

Goriška Tiskarna A. Gabršček.

V Gorici, dne 4. III. 1908.

Dragi Peter!

Po pošti Ti pošiljam nekaj glasovnic za petek. Napni vse moči zato,

da pridobiš kolikor mogoče glasov. Za agitacijske stroške lahko porabiš od 30 — 40 kron ali pa še morda 50. Ako rabiš denar, piši nam. Ti ga pošljemo hitro. Pogumna na delo, da vržemo to črno bando.

Da si mi zdrav

za Gabrščeka
Fabčič J.

Na zadnji strani pisma je spisan ta-le „račun stroškov za agitacijo“:

Jožef Vrčon, Dobr. 25 — za vozove 1 K
" " " " " vino 20 "
" " " " " za vino in jed 26:12 "
Frj Kočever sluga za raznašanje 10 "
Mrmolja 6:80,

Vsak komentar bi le oslabil vtis tega pisma. Pripomnimo le toliko, da je Gabršček s takimi sredstvi delal za svojo lastno izvolitev, kajti v petek 6. marca pr. l. je bila volitev v trgih in mestih. Kdo je Peter, menda lahko vsakdo ugane. Pred leti ga je „Soča“ zmerjala z „mokračem“; Peter „mokrač“ je postal „dragi“ Peter in najstrastnejši Gabrščekov agitator.

Kaj pravi znani nemški rek?

Da bi „Soča“ odvrnila pozornost od tega, kar uganjajo liberalci pri volitvah, natolcuje našo stranko. Pred tedni je n. pr. trdila: Pri zadnjih deželnozborskih in prej pri državnozborskih volitvah je igral pri klerikalcih denar eno glavnih ulog. Letos pa bo igral menda najglavnejšo. Goriški klerikalci imajo že pripravljen denar za volitve, iz Kranjske pa dobijo okoli 50 tisoč kron. Za svoto 50 tisoč kron bi se morala prodati Goriška klerikalcem tako, da bi zavladal med nami klerikalizem, kakor je v Kranjski in Štajerski. Vse to piše „Soča“ po znanem rokovnjaškem geslu: rečem ti jaz, da mi ti ne porečeš!

Ako zamenjamo besedo „klerikalci“ z besedo „liberalci“, potem se trditve „Soče“ precej ujema z resnico.

Ko smo „Soči“ obljubili polovico teh 50 tisoč kron, ako nam jih spravi s Kranjskega, ali pa ako donese sploh dokaz za svojo trditve, je lažnica zajecljala, da se ji že posreči izvedeti, odkod bo dobila klerikalna stranka denar za volitve.

Če bo „Soča“ tako nesramno lagala, ji ne bo niti najbolj zatelebani čitatelj nič več veroval. In to hočemo doseči s konstatiranjem „Sočinih“ lažij.

Kaj je goriška „Kmečka stranka“?

(Konec).

Ustanovitelji liberalizma na Goriškem so bili trdno prepričani, da izpodkopljejo našemu ljudstvu versko prepričanje, da je odtujijo cerkvi in duhovščini — ter je usuznjivo v žrtve svojega koristolovstva. Ta namen goriškega liberalizma se razvidi že iz tega, kar je „Soča“ pisala o dogmah in o enotnem svetovnem nazoru.

Toda za enkrat ni šlo. Naši liberalci so se sami uverili, da odkrit boj proti veri in duhovščini nima uspeha. Zato so poskusili s hlinjenjem, s hlinjenjem. V tem znamenju so se navidezno razcepili, ustanovili „agrarno“ filijalko, tej v ospredje postavili liberalce iz prejšnjega ozadja in — „kmečka stranka“ je bila gotova. „Soča“ označi to metamorfozo z „naprednim semenom, ki je padlo v agrarno zemljo“.

Novi stranki je bilo treba programa. Nič lažjega. Obljubljati je lahko in obljube izrezavati iz drugih programov še lažje. Po vplivu nekaterih previdnih zaupnikov se je v program sprejela tudi točka o „priznavanju krščanskih načel“. Toda to krščanstvo je le predobesa, da bi se omogočil pristop k novi stranki tudi našemu vernemu kmetu.

Goriška „Kmečka stranka“ je torej le past, v katero lovijo liberalci kmeta; ta stranka je le nova frakcija stare liberalne stranke, od katere se „agrarci“ niso odcepili iz načelnega, ampak le iz taktičnega razloga. Razvideli so namreč, da je liberalizem izgubil pri ljudstvu vero in zaupanje, in nadedli so si novo

firmo („kmečka stranka“); ali sami so ostali ravno taki liberalci, kakršni so bili. Ti „uskoki“ hočejo le poskusiti, da li se jim posreči pod novo firmo, kar jim ni šlo pod prejšnjo liberalno.

Vollec, beri in stori!

Znano ti je, da bomo dne 26. t. . . . volili tri poslance v deželni zbor goriški. Potrebno je, da si dobro poučen, za kaj se gre. Zato pazno čitaj naše liste in drugim razlagaj sedanj položaj. Ne straši se dela in težav. Gre se za dobro stvar! Naš nasprotnik ne spi. Dela, piše, čita in agitira kolikor more. Na cesti, v gostilni, v družbi, povsod ljudi poučuj, da dobe jasne pojme o našem boju. Štej si v čast, da si pristaš S. L. S., ki je edina v deželi, ki ima za seboj lepo preteklost, kakor dejanja kažejo.

Nečuvvena nesramnost Gabrščekove „Soče“.

„Primorski list“ je ponatisnil naš članek „Kaj je goriška kmečka stranka?“, v katerem je bil naslikan tudi Gabršček. „Soča“ ni ovrgla niti ene naših trditve; to sploh ni mogoče, ker naše trditve slonijo na citatih iz „Soče“ same. In vendar se predrzne „Soča“ trditi, da je ovrgla vse laži o Gabrščeku. Še več! Drzne se tudi to-le pisati: Priporočamo nadškofu, naj le pazljivo bere, kaj lažejo njegovi duhovniki o Gabrščeku v „Primorskem listu“, in odgovore na to v „Soči“, ki govori resnico. Potem morda poreče, da taki posvečeni lažniki so — smrad iz pekla!

Prav za prav se ne spleča „Soči“ odgovarjati, ker naše ljudstvo pozna že tako njeno lažnjivost; v tem slučaju ji pa vendar odgovorimo, da vzbudimo še večji stud do te patentirane lažnjivke.

V našem članku, ki ga je ponatisnil „Primorski list“, smo trdili to-le: **Gabršček je imenoval v „Soči“ stari testament staro šaro židovskih pravljic**, pišoč: Taki so klerikalci vedno in povsod, kajti črna banda brez vesti, brez časti in poštenja je bila in ostane podla svojat, katere se vsi narodi otresejo edino le z leskovim mazilom, in ako to ne bo zadostovalo — s polenom. **Vse Kristove nauke so vrgli med staro šaro židovskih pravljic starega zakona.**

Gabršček je l. 1906 v „Soči“ kar naravnost priznal, da je od l. 1889 dalje v odprtem boju z duhovščino.

Gabršček, lastnik in glavni urednik „Soče“, prodaja in s tem širi brezversko „Svobodno misel“ in bogotajno Wahnudovo brošuro.

Gabrščekova „Soča“ je pisala l. 1905: Klerikalci imajo svoje dogme (verske resnice) in na teh jahajo. Z dogmami stojijo in padejo. **Kadar duh časa pobije njih dogme, morajo zapreti svoje botege.**

Gabrščekova „Soča“ napada duhovnike, škofo in papeže, ona smeši verske naprave in krščanska društva.

Teh naših trditve ni „Soča“ niti poskušala ovreči, in vendar se drzne lagati, da je vse ovrgla. Kje so lažniki, kje je smrad iz pekla?

* *

V našem članku smo citirali tudi to-le Gabrščekovo modrovanje: „Mi modernizovani liberalci ali narodno-napredni možje se hočemo boriti za filozofični ustroj modernega enotnega svetovnega nazora, pripomoči temu do zmage med našim ljudstvom, dotlej pa odbijati grde nakane rimskih hlapcev srednjeveške sladke teme“.

Pripomnili smo še: O tem „enotnem svetovnem nazoru“ je pisal Gabršček že l. 1904, da je dognan vsaj toliko, da ne more obsegati bistvenih klerikalnih naukov in da je prost okov šopirnih najemnikov vic, nebes in pekla.

Iz teh Gabrščekovih besedij smo po vsi pravici izvajali, da hočejo Gabrščekovi modernizovani liberalci krščansko svetovno naziranje nadomestiti z

(Dalje glej v prilogi.)

katerega bodo imeli Goričani le gmotno korist.

Deželnozborna volitev za splošno kurijo v mestu Gorici. V Gorici prične volitev v splošni kuriji dne 26. t. m. ob 8. uri zjutraj in bo trajala do poludne ter od 2. popoldne pa do 6. ure zvečer.

Volilci s črko A do F, to je od tekoče številke volilnega imenika I pa do 1622, bodo volili v deželni dvorani na Stolnem trgu.

Volilci od črke G do O ali od tekoče številke volilnega imenika 1623 pa do 2098 bodo volili v dvorani kupčijske zbornice, nahajajoča se v ulici Morelli št. 36.

Volilci za volilce s črko P do Ž, tekoča številka 3099 do 4936, bode v mestni dvorani, nahajajoči se na Verdijevem tekalšču št. 29.

Volilci dobe legitimacije na dom. Oni volilci, katerim ne bi bila 24 ur pred volitvijo iz tega ali onega vzroka uročena legitimacija, pozivljajo se, da pridejo s sami ponjo na anagrafični oddelek tuk. municipija.

Telovadno in pevske veselice priredi jutri popoldne društvo „Zvezda“ v Sovodnjah ob rubijskem mostu, kakor uže poročano. Posebno zanimiva bo rokoborba (lota) in pa akrobatični nastop ter velike skupine. Obeta se velika udeležba od vseh strani

Štajerci, Kranjci in Korošci se čudijo goriškemu kmetu, kako je tako zabredel v liberalno-agrarne zanjke goriških liberalnih ljudskih slopilcev. Goriški kmet ve, da niso agrarni in liberalni voditelji še ničesar naredili za ljudstvo, ga le šuntali in podpihovali proti Slovenski ljudski Stranki. Edino nevošljivost in zlobna strast jih je vodila pri tem početju, ker so videli krasne vspehe naših mož v deželi. Količ krič in vik so zagnali, ko so poslanci v deželni zboru ustanavljali deželno hipotečno banko, deželno trtnico in ko so iztrgali iz rok spekulantov milijone pri užitnici. Psovali so naše poslance s sleparji ljudstva itd. Sedaj pa, ko se omenjenih deželnih naprav sami v veliki meri poslužujejo, kričijo, da naši poslanci nimajo nobenih zaslug pri teh koristnih napravah. Iz tega lahko vsakdo spozna zlobno početje zelenih nasprotnikov, ki jim je le do tega, da bi prišli do deželnih jasilij, iz katerih bi srebali kronice. Slovensko ljudstvo, pogledj delo naših mož v deželi ter ne smeš slepo verovati nasprotnikom, ki vsako najboljšo napravo zasramujejo. — Delo naših mož pobija njih obrekovanje!

Začetek šolskega leta se je pri bližal in uže prihodnji teden se bode vršilo vpisovanje v razne naše zavode. V „Šolski in Mali Dom“ bo vpisovanje dne 15. in 16. septembra od 8. do 11. ure predpoldne in od 2. do 4. ure popoldne.

Vpisovanje v deško obrtno-nadaljevalno šolo v „Šolskem Domu“ bode 15. septembra ob 5. uri popoldne. V petek 17. septembra razvrstovalo se bode učence v razrede. Oni iz oddaljenih krajev, ki nameravajo hoditi le ob nedeljah v šolo, naj pridejo 19. septembra ob 9. uri popoldne. Ta dan prične reden pouk za učence.

Na c. kr. izobraževališču in na dekliški vadnici začne šolsko leto 1909-1910 dne 16. septembra.

I. Vpisovanje na c. kr. izobraževališču za učiteljice bode dne 14. in 15. septembra od 9. do 12. ure zjutraj. — Gojenke, ki so ta zavod že obiskovale, zglasijo se s tem, da se same predstavijo ali pa dopošljejo ravnateljstvu svoje zadnje šolsko spričevalo. Nove gojenke za I. tečaj se pa imajo 15. septembra predstaviti od 9. do 12. ure dop. pri ravnateljstvu. V višje tečaje se ne sprejme novih gojenk. Dne 17. septembra ob 8. uri se začnejo ponavljalni izpiti.

II. Na c. kr. dekliški vadnici bode vpisovanje dne 15. sept. od 8. do 12. ure dop. in sicer za učence I. razreda

in za one, ki so to šolo že obiskovale; te naj prineso zadnje šolsko spričevalo. Učenke za I. razred pa naj prineso: krstni ali rojstni list, zdravniško spričevalo o zdravih očeh, o stavljenju koz in ubožni list. V višje razrede se ne sprejme novih učenk. Redno poučevanje začne 17. sept. ob 8. uri zjutraj.

Na c. kr. realki v Gorici se prične šolsko leto 1909/10 s sledečim vsporodom: 14. septembra od 9. do 12. ure vpisovanje učencev k vsprejemnemu izpitu za prvi razred. 15. septembra: Od 8. ure naprej vsprejemni izpiti za prvi razred in vpisovanje italijanskih učencev v pripravljavnico. 16. septembra: Vpisovanje ostalih učencev. Domači od 8. do 9. ure pri svojem razredniku, iz tujih zavodov prihajajoči od 8. do 12. ure pri ravnatelju. 16. in 17. septembra: Ponavljalni, dopolnilni in vsprejemni izpiti za višje razrede. 18. septembra: Veni sancte. 19. septembra: Šolska maša. 20. septembra: Redni pouk.

Na c. kr. pripravnici za srednje šole na Proseku se prične šolsko leto dne 17. septembra s sv. mašo. Zatem se bode vpisovale novodošle učence, nakar prične hitro redni pouk. Učenci se morajo javiti v spremstvu staršev, ozir. namestnikov. Prinesti morajo sé seboj zadnje šolsko spričevalo, rojstni krstni list, spričevalo o zdravih očeh in o cepljenju kozic. Vsi oni starši, ki žele, da bi bili njih otroci deležni tega pouka, se morajo obvezati, da bodo pošiljali potem svoje sinove v daljno izobrazbo na srednje šole. Na one stariše pa, ki bi samo želeli, da bi njih otroci naučili kaj nemščine, se ne bode več oziralo.

Izpred sodišča. 31-letni Josip Praznik iz Rasič, ki je bil v skladišču železniške postaje v Prvačini uslužben, je poneveril 136 K 92 v denarja, katerega je prejel od prevoznine za blago. Nadalje si je pridržal 125 K 62 v, katere je nabral v avtomatih družbe Hartwig & Vogel. Tukajšnje okrožno kot kazensko sodišče je zato Praznika — obsodilo na štiri mesece težke ječe.

Slovenski zrakoplovec. Znan dirkač društva „Gorica“, g. Edvard Rusjan, je konstruiral zrakoplov, katerega so potem napravili v Millerjevi tvornici v Turinu. Strokovnjaki hvalijo ta zrakoplov, ker je lahek ter utegne biti bolj porabljen kakor drugi. G. Rusjan je sin znanega goriškega sodarja Rusjana.

Ponesrečen borilec z biki. Atlet Ettore Tiberio, ki je nastopil tudi v Gorici, se je ponesrečil v Inomostu. Bil je z verigami privezan na dva vola. Kar se utržejo verige in on pade vznak na kamenita tla. Zlomil si je kost v golenici in dobil težke notranje poškodbe. Prepeljali so ga v bolnišnico.

V Zgoniku je pogorela hiša in gospodarsko poslopje posestnika Jožefa Miliča. Obleko in kmetijsko orodje so rešili. Milič je bil le za malo svoto zavarovan.

Tatovi so pri belem dnevu v četrtek opoldne v Gabrijah pri Rubijah udrlji v stanovanje nekega Florenina ter odnesli več denarja in zlatnine. Doslej ni sledu o njih.

Tatovi so v sredo med blagoslovom odnesli iz hiše Katarine Jericijo v Sovodnjah več zlata, denarja in drugih reči v vrednosti do 250 K. O tatovih ni sledu.

Tatvina v cerkvi. V sredo je neznan lopov odnesel iz cerkve na Opčinah denarno pušico, v kateri se je nahajalo še precej drobiža.

Pomanjkanje prenočišč v Trstu. Neki nemški zdravnik je prišel neko noč ves zmučen in utrujen na neki policijski komisariat proseč, naj ga pustijo tam prenočiti, ker mu ni bilo mogoče najti drugje prenočišča. V njegovi domovini bo lahko pripovedoval, da se v Trstu slabo spi, a da se vendar spi.

Vabilo k občenemu zboru „Kmetijskega društva“ v št. Petru, kateri se bo vršil v nedeljo, dne 3. oktobra t. l. na blagoslovu v društvenih prostorih

Dnevni red: Poročilo načelstva. Odobritev računa. Volitev načelstva in nadzorstva. K obilni udeležbi vabi odbor.

Tržaški župan. — Cesar je z odlokom od dne 2. t. m. potrdil izvolitev tržaškega župana, dr. Alfonza Valerio.

Državna železnica. „Brüxer Zeitung“ poroča, da bode sedanji tehnični podravnatelj pri tržaškem ravnateljstvu državnih železnic, dvorni svetnik Galambos, v kratkem času imenovan ravnateljem državnih železnic v Trstu. Galambos je dalmatinski Hrvat.

Tat priporočenih pošiljatev. V zadnjem času so na poštni ambulanci Dunaj-Trst opazili več tatvin priporočenih poštinih pošiljatev ter pred dnevi nekega vrednostnega pisma s 8000 kronami. Kot tat je bil aretiran poštni sluga Franc Stromer, ki potuje kot tak že več let med Trstom in Dunajem. Sumi se, da je v tem času vkradel na gore-imenovani način že 50.000 kron.

Otvoritev prenovljene Triglavske kočee se je izvršila 8. t. m. ob lepem vremenu in obilni udeležbi. Že na predvečer se je zbralo na Kredarici okolo 50 hribolazcev. Proti jutru 8. t. m. so prihajali drugi turisti. Ob 11. uri je bila sv. maša. Po sv. maši je bilo blagoslovljenje novega dela kočee. Na to je z navdušenim govorom otvoril Triglavski dom predsednik S. P. D. dr. Fr. Tomišek. Po oficijelnem delu slavnosti se je razvilo v prostorni obednici jako živahno življenje. Udeležencev je bilo nad sto.

Sedem morskih volkov so pretekle dni vjeli ribiči v Jadranskem morju v Istri z mrežami. Največji izmed njih je 5 in pol metrov dolg. Morski volkovi so napravili na mrežah 2000 K škode. Dobil so od vlade primerno nagrado.

K veleizdaji na južnem Tirolskem. Uredniške prostore lista „Alto Adige“ je oblast zaprla in natančno preiskala. Isto se je zgodilo s stanovanjem glavnega urednika. V podzemeljskem hodniku, ki veže „Banko cooperativo“ z neko tvrdo so našli in zaplenili mnogo papirja. Dognalo se je, da se je ukraden denar porabljal v iredentovske namene. Preiskave vodi vojaška oblast.

Gospodarske vesti.

Sadna razstava pri Sv. Luciji se ne bode vršila, kakor naznanjeno, dne 19. t. m., ampak se je preložila na dan 3. oktobra t. l.

Vinska letina. — Čim bolj se približuje nova letina, tembolj se dviga cena staremu vinu. Pri vsej velikanski produkciji lanskega leta se je poprodalo posebno belega vina skoraj vse, ter so zelo redki oni, ki ga imajo še kak hektoliter, ali zato ga tudi visoko drže. Nasprotno je črnega vina posebno v spodnji Istriji (Poreški okolici) še dovolj, ali tudi temu je cena izdatno poskočila.

Nova letina kaže do sedaj lepo. Zadnje tedne, ko je nastopilo toli ostro vreme, bilo se je bati, da bode trpelo grozdje, ki bi vsled mraza neenako dozorevalo, kar bi seveda mnogo škodovalo kvaliteti. Ali vreme se je popravilo in sodeč po grozdjih in drugih okoliščinah, utegnemo dobiti letos boljše kvaliteto kot lani. Kvantitativno pa morda niti polovice lanskega ne dosežemo.

V Buzeščini je dobiti še nekaj belega vina ter se je tozadevno obrniti na „Potrošno-obrtno-gospodarsko društvo“ v Buzetu.

Književnost.

Moški zbori. Uglasbil Vinko Vodopivec. Založila „Katoliška bukvarna v Ljubljani“. Cena part. K 1.60 vin. — V tej zbirki, ki je ravnokar izšla v založbi Katoliške Bukvarne, nam podaja g. skladatelj šest moških in en ženski zbor. Med moškimi zbori sta zastopani dve krepki koračnici: „Brajte v kolo“ in „Bratom Orlom“, dva mirna zbora z baritonskim samospévom: „Z vencem tem ovenčam slavo“ in „V mraku“

Ljubkonežni zbor (oz. čveterospev): „Sijaj, sijaj, lunica“ in šaljivi moški zbor z basovskim samospévom „Lepi Jurij“. Ženski zbor pa je zložen na Gregorčičevo pesem „Pogled v nedolžno oko“. — Vse te skladbe so prikupljive in čedne. Harmonizacija je vsekozi preprosta in izvzemši par mest korektna. Zbori bodo gotovo v veseljem sprejeti, kjerkoli se bodo izvajali. Posebno dobro bodo učinkovali zbori: št. 3., 4., 5. in 7. Trio pri koračnici, posvečeni „Bratom Orlom“, je naravnost mojsterski.

„Moč uniforme“, burka s petjem, katero je spisal g. Jaka Štoka v Trstu je izšla. Dobiva se v Gorenjčevi knjigarni v Trstu. Cena 80 vin.

Drobfinice.

Ruski tolovaj Orlov. Iz Curiha so brzojavili v Reko, da je morilec bančnega odbornika Miloša in vlomilec v reško „Pučko banko“, Orlov, katerega so prijeli v Curihu že na potu v Reko. Pri odhodu je hotel stražnikom uteči, potem se pa usmrtiti, kar se mu ni posrečilo. Iz najnovejših poročil se posnema, da se obdolžuje Orlov-a šestih roparskih umorov.

Igralne karte. Sodeč po statistiki, se v nobeni državi ne igra tako na karte, kakor v Avstriji, tej državi kavarn in tarokov. L. 1906 n. pr. so uradi okolkovali 1,578.225 zavrtkov igralnih kart. En zavitek pride torej na vsakega 16. prebivalca avstrijskega. Deset velikih tovarn s par sto delavcev dela leto na leto te karte. Poleg kart za domačo rabo se izvozi še 2,421.000 iger na Angleško, Dansko itd. Uradni statistiki je vseeno, koliko se je na teh kartah zaigralo denarja. Finančni minister je zadovoljen, da dobi za kolke na kartah na leto svojih 600.000 do 700.000 kron; za drugo se pa ne briga.

Izmišljene vesti o srbskem princu Juriju. Nekateri listi so iz nekega srbskega lista posneli vest, da je princ Jurij zahteval, naj se mu povrne pravica do prestolonasledstva ter da se mora njegov brat, sedanji prestolonaslednik, takoj odstraniti iz Srbije. Vse to da je princ Jurij zahteval od ministrov Pasič-a in Protič-a. Vse te vesti so popolnoma izmišljene.

Nemški vohuni na Francoskem se zopet pojavljajo. Dočim so aretirali na Francoskem od leta 1888 do leta 1906 torej v 18 letih le 71 vohunov, so jih v zadnjih 18 mescih prijeli 48.

General Stössel veletržec s čajom in hišni posestnik. Nekdanji poveljnik portarturske posadke general Stössel, se je po carjevem pomiloščenju stalno naselil v Moskvi, kjer deluje kot tihi kompanjon neke tržne firme s čajem, katero je on rešil pred konkurzom. Kakor se čuje iz drugih poročil je on tudi kupil v Petrogradu desetnadstropno hišo.

Tatvina na berolinski pošti. Iz enega poštnega voza je bilo ukradenih več vrednostnih pošiljatev, med njimi jedna neke banke v vrednosti 150.000 mark. O tatu nimajo sledu.

Kokoši z nagobčnikom lahko vsakdo vidi nekje pri Vidmu v Italiji. Bliza se namreč trgatev in zato je dal občinski predstojnik napraviti kokošim — nagobčnike.

Serum proti koleri je baje iznašel v Pasteurjevem zavodu v Parizu italijanski bakterijolog dr. Salambini.

Dva postreščeka

zmožna v govoru slovenščine in italijanščine se sprejmeta v manufakturno trgovino. Oglasiti se je pri g. Teodorju Hribarju v „Krojaški Zadrugi“.

Več učencev

ali učenk se sprejme na stanovanje in hrano. Več se zve pri postrežniku „Sol. Doma.“

„enotnim svetovnim nazorom“, ki ne bo obsegal **bistvenih krščanskih** nauk. **Edino** temu našemu izvajanju ugovarja „Soča“, češ, da **bistveni klerikalni nauki** ni isto kakor **bistveni krščanski nauki**! Strahopetni hinavci! Kaj pa so **bistveni klerikalni nauki**, če niso **krščanski nauki**? O verskih resnicah pravite, da **klerikalci** na njih jahajo in da jih pobije duh časa! Na dan z jasno besedo! Zdaj je čas volitev! Povejte brez ovinkov, kaka razlika je po vašem naziranju med bistvenimi klerikalnimi in med bistvenimi krščanskimi nauki.

Ker niso mogli pismouki okoli „Soče“ ovreči niti ene naših trditve, so pa dali svojemu redniku lepo spričevalo moralnosti. Pravijo namreč, „da Gabršček živi bolj **krščansko** kot farji okoli „Gorice“. Le ne preveč izzivanja v tem pogledu! Sicer pridejo sličice!

Učitelji in politika.

L. 1899. je pisala „Soča“: Ni pravilno in protivno določilom šolskih oblastij, da se nekateri učitelji mešajo toliko v politične zadeve, dopisujejo političnim listom, da na javnih shodih kriče in se pripravajo, da javno hujskajo ljudstvo in netijo spor. Niti učiteljem ne sme biti prav, da se nekaterniki vedno širokoustijo in povsod govoré v imenu goriškega učiteljstva. Ogorčenost do onih mladih učiteljev, ki hočejo nositi zvonec in silijo biti zastopniki, ni ravno mala med razumništvom. Tako je pisala „Soča“ l. 1899! Kasneje pa, ko ji je drugače kazalo, je klicala vse učiteljstvo „na krov“, v strasten političen boj. Stranke, ki izkoriščajo učiteljstvo v svoje politične namene, so velik del učiteljstva tako zbegale, da mislijo, da je učitelj glavni poklic razsajanje po političnih shodih in politično modrovanje pri vrču piva. Ne bomo ponavljali, kaj so politikujoči učitelji uganjali ob lanskih deželnozborskih volitvah. Navesti hočemo iz najnovejšega časa en sam slučaj, ki jasno dokazuje, kako daleč sega politična razuzdanost in predrznost nekaterih učiteljev.

Na javnem shodu „Kmečke stranke“ v Tolminu je govoril tudi nadučitelj Fr. Kašca ter obsojal slovensko ljudsko stranko in duhovščino. Med drugim je rekel, da duhovniki zapuščajo po smrti velike vsote denarja svojim kuharicam. Pri tem „dovtipu“ je zagnala tolminska mladež glasen smeh, tako, da je celo „Kmečki Glas“ v svojem poročilu o tem „kmečkem“ shodu svetoval nadučitelju Kašci, naj drugikrat opusti na shodih besede, **ki jemljejo ugled duhovščini**.

Z ozirom na ta „dovtip“ se je nekdo v „Primorskem listu“ pošalil ter ponudil g. Kašci službo kuharja, če že hoče podedovati veliko vsoto denarja.

Na to šalo je odgovoril tolminski nadučitelj Kašca v „Soči“ tako-le:

Uredništvu „Prism. lista“
v Gorici.

Kakor se vidi, je moj govor na agrarnem shodu v Tolminu urednike klerikalnih listov v Gorici grozno zbedel. Da bi me podkupili, mi ponuja neki gospod nunc celó službo kuharja. Žal mi je, da ne morem sprejeti te „laskave“ ponudbe ker se bojim, da je ta **g. nunc homoseksualen**, drugače bi si poiskal rajši kako mlado kuharico. Ker jaz nimam irhastih hlač, zato svetujem dotičnemu gosp. nuncu, naj se obrne na posredovalnico **Eulenburg et Comp.** v Liebenbergu na Nemškem; tam mu že postrežejo, da bo zadovoljen.

Fr. Kašca, nadučitelj.

Ali je dobil ta tolminski odgojitelj mladine za tako nastopanje pohvalo ali ukor, ne vemo; vemo pa, da ga ni karal njegov kolega Anton Kutin, c. kr. voditelj pripravnice v Tolminu in član izvrševalnega odbora Gabrščekove narodno-napredne stranke.

Bližajo se zopet deželnozborske volitve. In zopet bodo bržkone skušali politikujoči liberalni učitelji razsajati po deželi. Mi rečemo za danes le toliko: Ako **razni šolski nadzorniki** ne bodo

mogli ali pa ne bodo hoteli brzdati teh političnih hujskacev, bomo iskali od pomoči na višjem mestu. Zato prosimo somišljenike po deželi, da nam naznajo vsak slučaj, v katerem prestopi politikujoč učitelj meje, ki so v politički agitaciji postavljene učiteljskemu stanu.

Dopisi.

Z deželo. (Odgovor „Glasu“.) — Gosp. urednik, zakaj niste uvaževali moje želje, da bi bili objavili moje opazke k štanjelskemu shodu kot dopis in ne kot članek? Graja, katero deli v „Glasu“ zaradi teh opazk neki K. s Krasa, bi bila zadela le mene, resničnega pisca. Tako je pa padalo še bolj po Vas, namišljenem piscu. Zapomnite si to skušnjo za drugič in objavljajte poslane dopise kot dopise, da se Vam ne bode g. K. rogal, da pišete sami (!!) celo „Gorico“. Da, pojdite še dalje in pretvarjajte tudi članke v dopise, kakor delajo uredniki Vam nasprotnih časnikov, in g. K. (ali morda bolje: g. Jože, bivši par tednov poslanec, katerega so moje opazke neki najbolj razgrele!) pride po svoji duševno omejeni teoriji do prepričanja, da zastopa „Gorica“ javno mnenje različnih stanov in ne samo duhovskega. Toliko za uvod!

Zdaj pa mi dovolite, g. urednik, nekoliko odgovora onemu g. K., saj veste, da jaz ne ostajem rad komu dolžan niti odgovora.

G. „Glasov“ K. mora biti jako trd razumnik, da je pregledal in preslišal v mojih opazkah tolikokrat ponovljeno besedo „kolobocija“. Rekel sem že takoj začetka svojih opazk, da je bilo poročilo v „Edinosti“ o štanjelskem shodu prava kolobocija in seveda tudi shod sam, ako je odgovarjal temu poročilu. Naloga mojih opazk je bila, iz besed štanjelskih govornikov dokazati resničnost moje trditve. Naravno torej, da sem najprej posegel po nezmislivosti, katero sem večkrat čital v „Glasu“, trditev namreč: Naša kmečka stranka ni gosposka stranka kot klerikalna in liberalna. Dobro! Jaz pa vprašam: Ali je bil med agrarnimi poslanci kmečki stan bolje zastopan nego med našimi ljudskimi? Menda ne! In pri zadnjih volitvah, koliko poslancev od „kmečke“ stranke so izvolile kmečke občine? Nobenega! Pač pa je bilo izmed sedem izvoljenih kmečkih zastopnikov pet naše ljudske stranke. Ali ni to neizpodbiten dokaz, da stoji največ kmečkih volivcev za našo ljudsko stranko, in da so **nekmetje**, gospodje, ki tvorijo večino tako imenovane „kmečke stranke“? Ali se ne pravi torej biti resnici v obraz s trditvijo, da je stranka kmečka tista, v kateri so kmetje v manjšini, a gosposka pa tista, v kateri so kmetje v večini? Torej g. K., najpristnejša kmečka stranka na Goriškem je naša ljudska stranka, in nje glasili „Gorica“ in „Prim. list“ zastopate v prvi vrsti javno mnenje kmečkega, a ne duhovskega stanu, kateri niti ne potrebujejo ne gmotne ne duševne podpore od naše stranke. V očigled tem dejstvom se mi je videlo vedno smešno bahanje, nedostojno resnicoljubnih mož, ono bobnanje v „Glasu“: Naša stranka ni gosposka stranka kot je klerikalna. Vedoč torej, da je ravno nasprotno res, vedoč dalje, da hočejo kolovodje „Glasovi“ to neresnico izkoristiti za odvracanje kmečkega ljudstva od naše ljudske stranke, sem jim hotel postaviti prav pred oči, da s tem bahanjem poleg neresnice zagrešajo tudi očitno nedoslednost, da nočejo biti gosposka stranka, sebe pa vendar nazivljajo gospode, da zdrava pamet in zdrav želodec pravita, da je im ostane gosposko, kar tvorijo gospodje, da je stranka gosposka, katere člani se nazivljejo gospodje. Dovolil sem si torej male zafrkacije na račun „Glasovih“ kolovodij, dočim najdejo v gorenjem razmotrivanju pravi vzrok, zakaj je „kmečka stranka“ manj kmečka in bolj gosposka nego naša ljudska stranka. Ne morem si mi-

sliti, da je g. K. toli zarobljen, da bi ne bil razumel moje zafrkacije; menim pa, da je toli hudoben, da farba „Glasove“ čitatelje, češ, da odrekam jaz kmetom pridevek „gospod“ in da izvajam iz dejstva, da nazivlja „Edinosti“ poročevalec štanjelske „kmečke“ govornike gospode, dokaz, da je „kmečka“ stranka gosposka stranka. Tako zavijanje resnice ni pošteno, in take nepoštenosti bi se moral g. K. sramovati.

Za danes pozivljam g. K., naj v „Glasu“ z dokazi ovrže trditve „Gorice“, da njegova stranka nima pravice se imenovati kmečko, pač pa liberalno-protiduhovniško. Upam, da g. K. ne pobegne pred menoj, vrgši svoje orožje v koruzo. (Dalje pride.)

Volarje pri Tolminu. — „Soča“ je prinesla v svoji 100. številki z dne 2. septembra t. l. dopis z Volarjev „pri Kamnem“, v katerem se nesramno zaganja v osebo č. g. Tomšiča. Očita mu namreč, da hodi delat na Volarje zgago in prepir med družinami. Trn v peti ji je tudi naše Kat. Iz. Društvo, o katerem pravi, da nas pohujšuje ter da se neti v njem sovraštvo do bližnjega. Posebno je to naše društvo, po dopisnikovem mnenju, škodljivo našim dekletom, katera vodi po veselicah, na katerih zapravljajo denar itd. itd. Hinavski dopisnik vzdihuje, češ, da taka društva niso za nas vbog kmete. Boljša so, kaj ne da, liberalna društva, kjer se prirejajo dragi plesi in v katerih se čitajo pohujšljivi in brezverski listi, kaj ne?! Omenjeni dopisnik očita g. kaplanu razkošno življenje itd., tako, da se mu mora vsak pameten človek smejati, ko vé, kako so plačani naši kaplani. Posebno so dopisniku napoti bire in ofri.

Mi smo trdega prepričanja, da ta dopisnik ni iz naše vasi, ampak iz gnezda, v katerem se nahaja vse polno golazni dopisnikove sorte. Ako bi pa temu ne bilo tako, naj se dopisnik „Soče“ podpiše. Na taka neumna beskanja pribijemo na tem mestu, da je bilo, je in bo Volarje vedno vdano svojim dušnim pastirjem in da se niso Volarci nikdar pritoževali, da jih dušni pastirji stanejo preveč ali pa, da preveč zahtevajo od njih. Mi Volarci dobro vemo, v kakih gmotnih razmerah da živé naši kaplani in nam je tudi žal, da jim ne moremo pomagati. Pokojni zlatomašnik je imenoval Volarje vedno: „Zlato Volarje“. Znano mu je bilo namreč, kako smo vedno cenili naše duhovnike in cenili jih bodemo še za naprej, naj bo pa to „Sočinemu“ dopisniku prav ali ne. Kar se pa tiče č. g. Tomšiča, ne moremo drugega reči, nego da mu bodemo vedno hvaležni za trud, katerega ima z nami. Bog mu bodi plačnik. Kar se pa tiče „Sočinih“ napadov, za te naj se č. g. Tomšič pa nič ne zmeni in celó veselijo naj ga, kajti prepričan naj bo in tega prepričanja smo tudi mi, da je najboljšo spričevalo zanj, ako ga „Soča“ napada; kajti znano je vsem, da „Soča“ le to napada, kar je dobrega in plemenitega, hvali pa to, česar se moramo ogibati.

V imenu vseh Volarcev in v imenu Kat. Iz. Dr.: Jakob Šturm, št. 17, podpredsednik, Josip Tisovič, št. 49, tajnik, Ivan Škočir, št. 25, knjižničar, Andrej Leban, preglednik računov, Jožef Četertič, član.

Cerkno. (Rodila se je majhna miška.) — Oddahnili smo se Cerkljani po sokolski slavnosti, ker pretili so nam, da bodo ta dan naši „urhi“ pod načelstvom g. brata Geržela požrli vse kar ni liberalnega. Pokazati so hoteli, da niso vsi Cerkljani nazadnjaki, ampak prešinjani od onega duha, kojega so polni naši radikalni stari študenti. Ljubi moj Peter in Ciril, bridko sta se varala! Nič ni vama pomagalo, ako sta polepila vse liberalne hiše po Cerkljanskem, po celi baški, idrijski in poljski dolini z onimi velikimi plakati, ki so naznanjali svetu, da se bo ta dan na občinski njivi pohrustalo vse klerikalce. Res smo mislili, da bo Štrukljeva in tudi občinska njiva premajhna za ude-

ležence, ki ste jih z največjo silo prignali gledati, kako se zna debeli Korbar in suhi Cenc postavljati na glavo. Na „narodnem domu“ v Ljubljani ste vabili celo Ljubljance in „velikega Slovana“ Hribarja na slavnost, da bi ysaj on vas rešil iz rok „brezdomovinskih“ klerikalcev. Kaj ne Gorenjec, vi ste morali celo trikrat brzojaviti Goričanom? In vse to ni nič pomagalo! Bilo je torej veliko kokodakanja. a malo jajc. Sešlo se je dopoldan kakih petdeset tujcev, med katerimi smo opazili tudi večnega kandidata Vrtovca iz Tolmina z namenom usiljevati svojo liberalno-agrarno kramo, katere pa se zbog premajhne udeležbe ni upal razložiti pred volitve. Število pričakovanih gostov, katerih ni hotelo biti, so nekoliko nadomestili šele popoldan, iderski liberalci s Šepetavcem na čelu, ki so tvorili večino na tej „slavnosti“. Dvomimo pa, da se je splačalo za izlet iderske liberalne frakarije toliko dela in truda, da imajo naši cerkljanski liberalci, — ki navadno niso vajeni dela, — enkrat žuljeve roke. Glavne točke naznanjenega vspeha so odpadle. Tudi slavnostna seja je bila tako slabo obiskana, da so ljudi s silo pehali skupaj. Pa pri najboljši volji niso mogli niti odbora skupaj spraviti. Brez reda in discipline se je vse vršilo. Kmečkega ljudstva ni bilo navzočega izvzemši par znanih Bukovcev. Za danes le toliko še omenimo o tej slavnosti, da se je končala z velikim moralnim mačkom naših liberalnih voditeljev.

Kaj so agrarni liberalci naredili za ljudstvo? Slovensko goriško ljudstvo! Pri tem vprašanju ustavi se in vprašaj se, kaj so doslej oni naredili v blagor našega ljudstva! Poglej v mesto, na deželo, poglej povsod! Nikjer ne najdeš naprave v naprednih rokah, ki bi kaj koristila ljudstvu. Je ni! Brezdelje, Jenoba, pijančevanje in psovanje jih diči. Če je v mestu kaka naprava občekoristna, je v naših rokah. Poglejmo v Gorici! Liberalci vzdržujejo in ustanavljajo hotele in krčme, ki žrejo slovenski denar. Vzlic temu jih imenujejo narodna podjetja, ki deloma niti slovenskih, deloma niti samoslovenskih napisov ne nosijo. Uže mnogo tisočakov slovenskega denarja so ti nenarodni piruhi požrli. Nadalje vidimo par liberalnih denarnih zavodov, kateri se po go. ovih liberalnih mogotcih do skrajnosti izrabljajo. Od teh nima naš narod nobene koristi. Potem vidimo, da so agrarni liberalci ustanovili „Kmečko banko“, ki pa posojuje denar kmetom dražje kot naša „Centralna posojilnica“. Med tem pa vidimo delo naših mož in voditeljev v mestu, ki glasno priča in govori o nesebični požrtvovalnosti rodoljubov, ki vse žrtvujejo, da se slovenstvo v mestu krepí. Medtem ko liberalci vodijo hotele in oštarije, kjer se kroka in ponočuje, zidajo naši možje šolska poslopja, trdnjave goriškega slovenstva. Tri krasna šolska poslopja v mestu glasno govore, v kateri stranki se dobe rodoljubi. Enako je na deželi. Medtem ko ustanavljajo naši rodoljubi gospodarska društva, posojilnice in izobraževalna društva, ustanavljajo liberalni agrarci krokarska in ponočnjaška društva. To je resnica! Drugega ne rečemo kakor: Ljudstvo poglej in sodi!

Politični pregled.

Nemški krščanski socialci — čujte!

Organ češke socialne demokracije na Dunaju „Delnické listy“ piše: „Že samo priprave za omogočenje sankcije lex Axmann bi za vso češkoslovensko socialno demokracijo pomenile casus belli v najusodnejšem pomenu te besede. Začel se bo potem boj za življene in smrt! Sodrugi — na krov!“ Lex Axmann namreč zahteva, da sme na Dunaju in na Niževavstrijskem sploh samo nemški narod iz lastnih sredstev vzdrževati javne šole. Na ta način bi bilo samo na Dunaju 30.000 čeških za šolo godnih otrok oropanih pravice vzgoje v materinem jeziku.

Češko-nemške upravne konference.

Češko-nemške upravne konference so se dokončale včeraj. Vsploh teh konferenc je vsaj v toliko ugoden, da bode

Učenke

sprejme na stanovanje in hrano pošena slovenska družina. Oglasiti se je pri našem upravnštvu.

Svoji k svojim!

Podpisani slovenski brivec na Travniku v Gorici št. 21. se priporoča sl. slovenskemu občinstvu iz mesta in z dežele za obilen obisk. Postrežba točna in stogo snažna. Brije in striže tudi na mesečno odplačevanje. Na zahtevo brije in striže na domu. V zalogi ima razne toiletne potrebščine po zmerni ceni. Prevzema vsa lasničarska dela ter kupuje ženske lase po 6 K in naprej kilogram.

Franc Novak,
brivec,
na Travniku, št. 21.

Rojaki!
kupujte narodni kolek
„Šolskega Doma“.

Gattolini & Conti

Via Nuova 45 I. nadstr.
v Trstu,

Posredovalnica

za prodajo ali nakup, trgovskih in industrijskih podvzeti, za prodajo ali nakup zemljišč, poslopij, za pridobitev posojil, za prodajo in nakup gostilen, pivovaren, vino in žganjetočev, za prodajo likerjev, kakor tudi za oddajo v najem trafik, vil, stanovanj, skladišč in hlevov.

Zastopstvo domačih in tujih tvrdk.

Čudovito-niske cene
dvokoles šiv. strojev, vsakovrstnih gramofonov za gostilne,

kakor tudi različnih najnovejših plošč. zvršujejo se tudi vse poprave

Pri Batjel-u

GORICA Stolna
ulica 3-4.

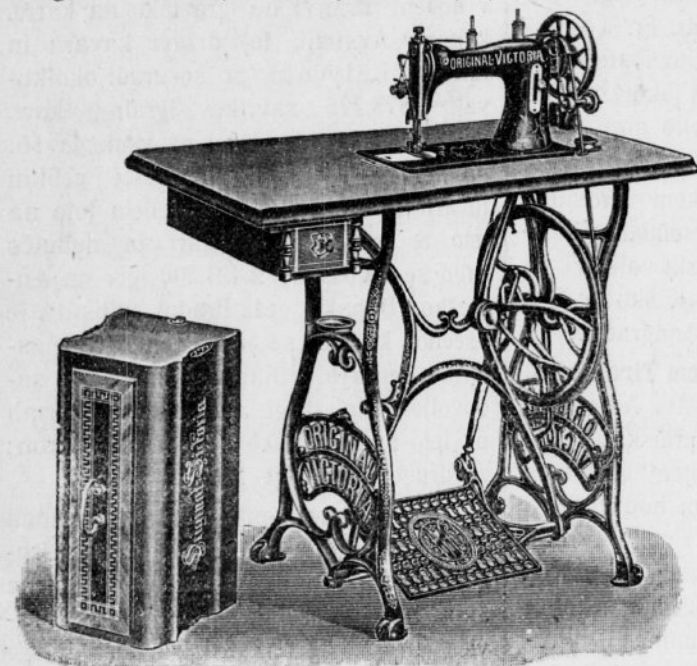
Prodaja tudi na mesečne obroke. — Novi slovenski ceniki franko.

Epilepsija.

Kdor trpi na epilepsiji, bolezni sv. Valentina in na drugih sličnih boleznih, ta naj se obrne na privilegirano lekarno Schwanen-Apotheke, Frankfurt A. M. Tu dobi tozadevno brošuro brezplačno.

CENJ. DAME IN GOSPODJE — POZOR!

Imate že šivalni stroj? Ako ga nimate, omislite si najnovejšo marko „Original-Viktoria“ in najboljšega izdelka. Po dolgoletnih skušnjah sva prišla do prepričanja, pa ostane „Original“ vedno le najboljši.

Original-Viktoria stroji delajo se po 10 letni uporabi brezšumno.

Original-Viktoria stroji so neprekosljivi za domačo rabo in obrtne namene.

Original-Viktoria stroji so najpripravnejši za umetno vezenje (rekamiranje). Tvrdba stavi na razpolago strankam učiteljico, ki poučuje brezplačno.

Original-Viktoria stroji so najboljši izdelek vseh dosedaj obstoječih tovarov.

Za vsak stroj jamčiva 10 let.

Nikdo naj ne zamudi priliko ogledat si pred nakupom „Original-Viktoria“ stroje.

Edina zaloga „Original-Viktoria“ strojev in drugih šivalnih strojev, dvokoles „Puch“ orožja, municije in vseh lovskih priprav pri tvrdki,

Kerševani & Čuk — Gorica Stolni trg (Piazza Duomo) št. 9.

Izdeluje tudi stavbarska in cerkvenega dela.

Izgotovljeno pohištvo lastnega izdelka priprosto in fino se dobi pri

Anton Černigoj - Gorica.

Tržaška ulica 18.

IVAN SCHINDLER,

Dunaj III., Erdbergstrasse 12.

pošilja že veliko let dobro znane stroje vsake vrste za poljedelstvo.

Mline za sadje in grozdje, stiskalnice za sadje in grozdje škropilnice, poljska orodja, stiskalnice za seno, mlatilnice, vitle, trijerje, čistilnice za žito, luščilnice za koruzo, slamoreznice, stroj za rezanje repe, mline za golanje, kotle za kuhanje klaje, sesalke za vodnjake in gnojnice, vodovode, železne cevi, svinčene cevi. Od sedaj po zopet zdatno znižanih cenah!

Ravno tako vse priprave za kletarstvo: medene pipe, sesalke za vino, gumijeve in konopljene cevi, gumijeve ploče, stroj za točenje piva, škrinje za led, stroje za sladoled, priprave za izdelovanje sodovke in penečih vin, mline za dišavo, kavo itd. stroje za izdelovanje klobas, tehtnice za živino, tehtnice na drog, steberske tehtnice, namizne tehtnice, decimalne tehtnice; železno pohištvo, železne blagajne, šivalne stroje vseh sestav, orodja in stroje vsake vrste za ključavničarje, kovače, kleparje, sedlarje pleskarje itd.

Vse s večletnim jamstvom!

Po najugodnejših plačilnih pogojih, tudi na obroke! Ceniki z več kot 400 slikami brezplačno, prekupci in agentje zaželjeni.

Dopisuje se tudi v slovenskem jeziku.

Piše naj se naravnost

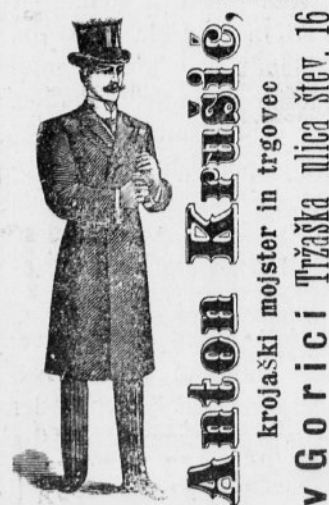
Ivan Schindler,

Izdajatelj in odgovorni urednik Anton Bavčar.

Novodošlo blago za

NASTOPNO SEZONO

se vdobi po zmernih cenah v delavnici in trgovini z gotovimi oblekami

za vsaki stan.

Anton Krusič,
krojaški mojster in trgovec
v Gorici Tržaška ulica št. 16
(v lastni hiši)

Opozarja se gg. odjemalce, da je došla ravno kar velika množina raznovrstnega blaga kakovosti iz avstrijskih in angleških tovarov najrazličnejših

Novo podjetje v Solkanu

Svoji k svojim!

Staroznana narodna tvrdka:

Anton Iv. Pečenko

GORICA, ulica Jos. Verdi 26,

postreže pošeno in točno s pristnimi belimi in črnimi vini iz lastnih in drugih priznanih vinogradov; potem s pylzenjskim pivom „prazdroj“ iz sloveče češke „Meščanske pivovarne“, in izbornim protivinskim pivom iz pivovarne kneza Schwarzenberga v Protivinu na Češkem, in sicer v sodčkih in steklenicah; z domačim pristnim tropinovecem I. vrste, lastnega pridelka v steklenicah.

Vino dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrske države v sodih od 56 lit. naprej franko goriška postaja.

Cene zmerne.

Jakob Miklus

mizar in lesni trgovec
v Podgori

na voglu železniškega mosta
(na cesti, ki pelje proti Gradiški)

Trguje tudi z opeko, ima veliko zalogo vsakovrstnega trdega in mehkega lesa domačega in tujega, veliko zalogo pohištva, vinskih posod, stiskalnice itd.

Tiska „Narodna Tiskarna“ (odgov. L. Lukežič.)

češki deželni zbor sklican na dan 21. t. m. Splošno prihajajo tudi iz nemškega tabora glasovi, da pride med Čehi in Nemci če ne do popolnega sporazuma, pa vsaj do nekakega modus vivendi. Češki deželni zbor pa ne bo dolgo zboroval, le konstituiral se bode ter sklenil še k večjem novelo k deželnemu redu. Državni zbor pa bode sklican dne 15. oktobra. S tem, da bode češki deželni zbor zboroval, ni še rečeno, da bi bilo s tem tudi državnozbornsko vprašanje rešeno. Češki agrarci, radikalcji in Slovenci drže trdno skupaj, in gre se jim v prvi vrsti za odstranitev Slovanom sovražne vlade.

Cesarske vojaške vaje na Moravskem.

V sredo je dospel naš cesar v Veliki Mezerič k cesarskim vojaškim vajam in se je nastanil na gradu grofa Harracha. Popoldne ob 4. uri pa je prišel tja tudi nemški cesar Viljem II. Navzočih je tam tudi mnogo nadvojvodov in častnikov tujih držav. Vreme je krasno.

Grof Sternbergov predlog.

Grof Sternberg namerava z ozirom na zadnje dogodke staviti v parlamentu predlog, naj se Dunaj proglasi za pokrajino vseh avstrijskih dežel, na kateri imajo vsi jeziki avstrijskih narodov enake pravice.

Kolonizacija Bosne po Ogrih.

Listi poročajo, da se je ustanovila v Temešvaru banka, ki namerava nakupiti v Bosni zemljišča ter nastaniti tamkaj Mažare.

Hrvatski listi opozarjajo na to dejstvo bodoči deželni zbor bosanski.

Ogrska kriza.

Ogrska vlada namerava podati demisijo že 27. t. m., to je še pred sklicanjem državnega zbora.

Preči Nastić-u

je državno pravdnishvo na ovadbo urednika „Srbske Riječi“, Aleksandra Omčikusa, uvedlo kazensko postopanje.

Nastić-a bodo, kakor se zatrjuje, aretirali, ako ne bode preje utekel z Dunaja, kjer se zdaj nahaja, v inozemstvo.

Potovanje ruskega cara v Italijo

se bode po izjavah ruskih uradnih krogov vendar vršilo. Poročila inozemskih listov, da se car sploh ne poda v Italijo, so bila neutemeljena in je odgoditev potovanja pripisati samo slabemu zdravstvenemu stanju carice.

Za guvernerja Krete

je večina kretske narodnih zastopnikov predlagala vojvodo Teck, brata angleškega kralja Edvarda.

Srbske železnice.

Srbska vlada je prejela iz Carigrada poročilo, da je porta slednjič privolila, da se zgradi „Jadranska železnica“, to je železnica od srbske meje v Merdaru, preko Stare Srbije do črnogorskega pristanišča Bar. Ta železnica bo spojala z morjem tudi Skadar.

Domače in razne vesti.

Spet so se našli! Tu in tam so se dobile dobre in poštene krščanske duše, ki so nam zatrjevale, da Franko in Mrmolja z njihovo stranko ne zlezeta več pod Gabrščekovo suktnjo, a so se varale. Zgodilo se je, kar se je moralo zgoditi in kar smo mi uže davno vedeli in vedno trdili. Liberalni bratci, agrarni in napredni so skupaj. Zbrali so se minuli četrtek na povabilo Andreja Gabrščka v „Trgovskem Domu“, da postavijo kandidate za dež. zbor za splošno kurijo. Ljudje so bili po večini isti, kakor na agrarnem shodu, le na odru je bila razlika. Med tem ko so stali v ospredju agrarnega shoda Mrmolja, Franko in Saunig, so stali v „Trgovskem Domu“ Gabršček, Puc in Treo. Oddahnili so se vsi skupaj, ko so se po kratkem ovinku spet srečali. Najsrečnejši med vsemi je bil Gabršček, ki je s povzdignjenim glasom rekel na shodu, da ga veseli pojav vzajemnosti elementov, ki po načelih tičejo skupaj. Ni ga nasprotnika med nami, je rekel! — Torej enega duha, nega srca so sedaj med seboj agrarni

in liberalni bratci! Prav! Sedaj pa naj le nadalje kriči „Kmečki Glas“, da nimajo nič skupnega z Gabrščkom in njegovo „Sočo“! Kar sklenejo liberalci, to potrdijo kmečki agrarci. Kar pa kmečki sklenejo, potem ko je recenziral predloge Andrej Veliki, potrdijo tudi liberalci!

Postavili so oboji ene in iste kandidate in sicer Lojzeta Štreklja, advokata Frankota in kanalskega kotlarja Križniča. Gospoda, čemu uganjate liberalno in agrarno komedijo! Ali ne veste, da ljudstvo na deželi ve za vašo umazano igračo? Mari mislite, da bo še enkrat letelo po eni strani v ogenj za agrarce, po drugi za liberalce! Tako nevedno ni več! Liberalci ste vsi skupaj, in družijo vas gonja proti „farjem“, proti veri in proti našemu gospodarskemu delu med ljudstvom! Pred ljudstvom stojite razkrižani!

Kmetu in delavcu smrdi liberalizem kot dihur! Zato je treba pomesti ž njim! V boj proti gnjilemu liberalizmu! Povsod so očistili ž njim, očistimo tudi mi! Uprav smešno je čitati v „Kmečkem Glasu“: „Kandidatje agrarne stranke so: Alojzij Štrekelj, dr. Franko in Anton Križnič“. „Soča“ pa piše: „Kandidatje narodno-napredne stranke so: Alojzij Štrekelj, dr. Franko in Anton Križnič“. — Kako lepo se to glasi. Tiste dobre krščanske dušice, ki še vedno verujejo v to, da agrarci niso liberalci in da jih slednji ne vodijo kakor psičke na vrvi, naj odprejo vendar le enkrat oči!

Konstatiramo še enkrat peklensko „Sočino“ hudobnost, ki nima toliko poštenja, da bi priznala resnico, namreč da sta bila imenovana pred dobrim mesecem dva Slovenca poleg enega Italijana kot deželna uslužbenca, marveč še vedno zavija in slepi, da je bil imenovan le en Italijan!

V Grgarju in v Ravnici je hotel liberalni plačanec Mrmolja v sredo kmete farbat s svojim agrarstvom. Kmetje, pametni možaki, ki poznajo predobro umazano liberalno robo, ki ni za njih, so poskrbeli, da je Mrmolja ostal na suhem. Sam javka v „Glasu“, kako slabo se mu je godilo. Ljudstvo na deželi spregleduje ter obrača slepilcem hrbet. Mrmolji je v Grgarju pomagal občinski tajnik Milost, ki pa ni našel nič milosti pri onih, kateri mu dajejo kruh.

Zverine. — „Soča“ molči kot tat v podstrešju o nedeljskem streljanju iz revolverja od strani goriških inteligentov na vinjenega reveža, katerega so streli zadeli v glavo. In mu je kroglja obtičala globoko v tilniku. Revež se bori s smrtjo v bolnišnici. Tudi o napadu z nožem na Batističa molči „Soča“. Britko se je maščevalo „Sočino“ obrekovanje o mirenški katoliški slavnosti. Dve aferi ima na grbi: eno iz Št. Petra, eno iz Mirna! Dobro teknilo! Sedaj ve „Soča“ dobro, kje so zverine.

Čujte, Mrmolja. V vašem „Kmečkem Glasu“ pišete, naj ne prodamo vina pod ceno, in če rabimo kake informacije, naj pišemo vam in pridenimo znamko za odgovor. Ta pa ta! Za bedake nas imate vi „Salamon“. Če kopamo in se trudimo v vinogradu, bomo pač znali vino tudi prodati kar najbolje mogoče — brez vas. Ali hočete manevrirati z nami kakor s krompirjem? Ne boš pihal kaše! Pojdi se solit s takimi nasveti. Ali nam hočeš tudi pri vinu „koristiti“ za 178.000 K, kakor si nam pri krompirju? Vinorejec.

Velika čast je doletela „Gorico“ in „Prim. List“; taka čast, kakršne pač še nista doživela ta dva lista v liberalnem Tolminu. „Samostojni“ in „neodvisni“ liberalni kandidat Vrtovec je namreč „razstavil“ isti številki „Gorice“ in „Prim. Lista“, ki sta prinesli poročilo o njegovem višilnem shodu, v izložbenem oknu svoje trgovine pod napisom: „Razstava obrekovanja in

laži klerikalnih listov“. Ha, ha! To smo se sladko smejali, ko smo zagledali ta „amerikanski“ način kandidatske reklame! G. Vrtovec naj to svojo „iznajdbo“ kar patentira. Mu bo dobro neslo — zlasti zdaj ob volitvah. Sicer smo prav zadovoljni, da je dal g. kandidat s tem priložnost tudi tistim ljudem, kateri bi drugače ne brali naših listov, da jih berejo in se pri tem muzajo, češ: ta je pa „kunštn“! Le tako naprej g. Vrtovec! Toda „razstavite“ vse številke imenovanih listov, da spoznajo ljudje hinavščino liberalizma in njegovo sebičnost. Potem bodite uverjeni, da če Vas to ne spravi v deželni zbor, Vam živ krst več ne pomaga. Nas pa vendar skrbi, da se niste z Vašo „razstavo“ le — blamiral.

Nesramnost „Kmečkega glasa“. To zmašilo hinavskih agrarnih liberalcev, ki neti sovraštvo in prepir po deželi sedaj dvakrat na teden, je na ostuden način napadlo štandreškega č. g. župnika in štandreške kmete. Veličina Mrmolja se na prvega huduje, ker mu ni nič odgovoril na njegova farizejska pisma v zadevi „Eksportne zadruga za zelenjavo“, s katero je srečno prijadral v blato, iz katerega se ne more izvleči. Ta farbar kmetov, ki razume na kupčijo toliko, kot zajec na boben, je zahteval od č. g. župnika, naj mu gre na roko, da bi mu pomagal usuznjiti kmete v agrarno-liberalni jarem. Č. g. župniku se ni zdelo vredno odgovoriti Mrmolju, ker je vedel, da Mrmolju pri tej stvari ni za drugo, kot za kovanje političnega kapitala v Št. Andrežu. Da je imel č. g. župnik prav, da mu ni ničesar odgovoril, kaže jasno njegovo „zafurano“ delo pri „Eksportni zadruzi“. In ker ni hotel sestiti č. g. župnik na ta liberalni lim, psuje v „glasu“ g. župnika kot neprijatelja ljudstva. Oj, Mrmolja, kam si zašel! Do gležnjev ne segneš z rodoljubjem č. g. župniku! Zato, ker ni hotel za teboj capljati, lop po njem! Popolnoma po vzgledu „Soče“.

Štandreške kmete zmerja s preklinjavci, oštjarji in madonarji. To naj si pošteni, štandreški kmetje zapomnijo. Da so preklinjavci in sicer bogokletneži v Št. Andrežu, to smo uže v sobotni številki „Gorice“ v posebni notici povedali. Ali povedali smo tudi, kdo so ti bogokletneži, ki bi radi streljali Boga, ako jim ne da, kar njih pohotnost poželi. Ti elementi so v liberalnem, torej v Mrmoljevem taboru! Tam naj najprej pomete Mrmolja in njegov „Glas“. Štandreški kmetje, katere Mrmolja psuje, bodo uže znali obračunati z agrarci.

Visoka politika. To goji seveda Andrej Veliki v svoji „Soči“. V soboto je rešil velik politični problem, dragi Aleksander Veliki z gordiškimi vozli! Razvozal je namreč za občno slovensko politiko velepomembno vprašanje; zakaj ga ne hvali „tolminski rdečkar“ v „Rdečem Praporu“. In zakaj?... ker mu pri neki priložnosti ni hotel on, Andrej Veliki, ponuditi bratovščine!!! To je zanimiva novica za občno slov. politiko!! In take baharije plačujejo „Sočini“ naročniki.

„Jaz za Mrmoljo kri preljem“. S temi besedami je prirogovilil ravnatelj „Kmečke banke“ v krčmo, kjer je bila družina in več gostov, ter rohnal nad lastnikom: „Vi ste mene napadali v listu „Gorica“, to mi je Mrmolja povedal“. Lastnik ni poznal tega patrona, nikdar ni ž njim govoril, niti predstavil se mu ni. Zato ga je lastnik kratkomalo postavil na cesto. Ta stranka ima mnogo takega blaga na prodaj. Vbogi agrarci s tako šaro!

Dekliški licej. Kakor se je že tukaj poročalo, je tukajšnji zavod čč. Šolskih sester „de Notre Dame“ v ulici sv. Klare pred dvema letoma vstanovil dekliški licej, ki ima za svoja dosedanja dva razreda pravico javnosti. Licej bo imel kakor drugod, šest razredov. Z šolskim letom 1909—1910 se otvori III. razred.

Učni jezik je sicer nemški, vendar je poskrbljeno, da dobivajo v vseh razredih tudi tukaj kakor na drugih goriških srednjih šolah, gojenke slovenske oz. italijanske narodnosti, pouk materinega jezika v materinščini.

Francoščina je obvezen predmet za vse redne gojenke s prvim razredom dalje.

Rodbinam, ki bi hotele svoje hčerke v ta dekliški licej vpisati, se s tem objavlja, da bodo vsprejemni izpiti v vse tri razrede dne 17. in 18. septembra.

Pogoji za vsprejem v prvi razred so isti kakor za vsprejem v I. razred gimnazije ali realke.

Pojasnila glede vsprejema v višje razrede in glede vsprejema sploh podaja ravnateljstvo dekliškega liceja v zavodih čč. sester „de Notre Dame“ v Gorici.

Z licejem je v zavodu združen tudi penzjonat. Pojasnila glede tega podaja vodstvo zavoda samega.

Predavanje. — Jutri 12. t. m. bo v K. s. izobr. društvu Podbrdom predaval dr. Breclj. Začetek ob 1. uri popoldne.

Veselica K. S. I. D. v Solkanu prošlo nedeljo 5. t. m. je vspela nad vse sijajno. Mnogobrojno občinstvo se je zbralo na prostorih, katere je g. župan z vso ljubeznjivostjo na svojem prelepem vrtu društvu prepustil v ta namen. Prišli so iz Grgarja, iz Kronberga, celó iz daljnega Mirna; tudi iz Gorice je počastilo veselico mnogo gospode; tu je posebno omenjati g. drž. poslanca Fona s svojo rodbino. Solkan sam je bil navzoč brez razlike strank. Proizvajanje programa je bilo točno in vzgledno. Pevskemu zboru se je poznalo, da je hotel občinstvu prirediti veselje in užitek. Enoglasna je bila sodba, takega pevskega zbora, ki bi s tako preciznostjo rešil svojo nalogo, se le težko dobi na deželi. Igra „Nežka z Bleda“ je bila zelo skrbno naučena. Zelo je ugajal nastop deklet v gorenjski narodni noši. Veliko presenečenje je vzbudil „Špacakaminček“, kjer je od saj črtnjen ljubek deček res z občutkom pevaje tožil po mamki doma. Lepa je bila tudi deklamacija „Velikonočni“ in mnogo smeha je vzbudil prizor „Zamorec“. Govorila sta pri veselici gg. dr. Dermastia iz Gorice in Terseglav iz Ljubljane. — Dasi je veselica trajala dolgo, da malce predolgo, vendar je občinstvo rado vstrajalo do konca.

Veselico in petje po veselici na vrtu so hoteli nekateri motiti z žvižganjem. Tem in le tem, ki gotovo niso člani ne „Čitalnice“ in ne „Sokola“, velja dejstvo, da kdor lepo petje moti in zančuje, je človek brez olike in srca. Solkan pa ceni in ljubi lepo petje, ceni in ljubi tudi tiste, ki mu tako petje podajajo.

Slovensko moško učiteljsko. — Ker je naučna uprava sklenila, da se že z letošnjim šolskim letom prenese, ako le mogoče, slovensko moško učiteljsko začasno iz Kopra v Gorico, zapričeli so naši Italijani proti tej vladni nakani zopet svojo gonjo. Jutri se bode vršil v ta namen v gledališčni dvorani v Gorici protestni shod, katerega priredi zveza primorskih italijanskih učiteljskih društev in na katerega so vabljeni vsi italijanski kričači, da bode ropot na tem shodu tem večji. Goriški župan Bombič pa je brzojavil ministerskemu predsedniku Bienerth-u, in naučnemu ministru, grofu Stürghku, ter grozil z neko **vstajo** (sollevazione generale). Nadejati se je, da bode vlada to impertinentno žuganje, ki je pa bolj podobno izzivanju pouličnih strastij, primerno zavrnila s tem, da koj in brez odlašanja izpolni to, kar je sklenila. Dobra mokra cunjja bode zadostovala, da uduši „sollevazione generale“, o kateri se velikanski večini goriškega ljudstva niti ne sanja in je le pobožna želja goriškega župana Bombič-a, ki bi bil bolje storil, ako bi bil pravočasno opozoril vlado na to, kar se je dogajalo v propeli „Banca Popolare“, pri kateri se je tudi sam tako presneto osmodil, nego pa da se upira prenosu slovenskega moškega učiteljskega v Gorico, od